UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Excessibvs Praelatorum & subditorum. Titvlvs XXXI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

Innocentius III. *Bonon. Epiſcopo.*

TVæ literæ *a* continebant, quòd (ſicut ex relatione quorundam receperas) P. Presbyter diaconatus ordine prætermiſſo, ſe fecit ad ſacerdotii ordinem promoveri. Ipſe tibi quoq; ſecretò confeſſus eſt, ſe pro certo neſcire, ſi res taliter ſe haberet, ſed ex quo boni viri hoc adſerebant, inter quos fuerat converſatus, credere aſſertioni eorum, eo quòd tempore, quo ordines inferiores ſuſceperat, inter annos diſcretionis fuerat conſtitutus: [1 *& ſ.*] Mandamus, quatenus condignam pœnitentiam pro hujuſmodi negligentia injungas eidem: qua peracta (quia non intelligitur iteratum, quod factum eſſe neſcitur) ipſum in Diaconum ordinare procures, & ſic de miſericordia eundem miniſtrare permittas in ordine ſacerdotii.

[1 *Tu igitur ipſum ad Apoſtol. ſed. tranſmittens, nobis ſupplicaſti humiliter, ut cum eo miſericorditer agere dignaremur. Nos igitur ejus miſeriæ condolentes, f.t. per Apoſt. ſed.*]

DE EO QVI FVRTIVE ORDINEM ſuſcepit *b.*

TITVLVS XXX.

CAP. I.

Qui furtivè recepit ordinem, ſi contra hoc facientes lata erat excommunicatio, ſine diſpenſatione Papæ, in ſic ſuſcepto miniſtrare, vel ad ſuperiorem aſcendere non poteſt: ſed ſi excommunicatio lata non erat, Epiſcopus & Abbas potuerunt diſpenſare. hoc dicit, cum duobus ſequentibus.

Alexander III. *Ligonen. Epiſcopo* c.

VEniens ad nos P. nobis *d* expoſuit, ſe furtivè ordinem diacon. ſuſcepiſſe. Vnde f.t. reſpon. quòd ſi non fuit à te vel ab aliquo Archidiaconorum, vel prælatorum tuorum ſub anathematis interminatione prohibitus, tu ipſe in promotione ipſius ad ſacerdotale officium condigna ſatisfactione impoſita (niſi alia impediant) pro arbitrio tuo diſpenſes. Si verò interminatio anathematis ſuper hoc facta eſt, moneas eum, ut in aliquo monaſterio ſeu canonia habitum ſuſcipiat regularem: cui, ex quo in habitu illo aliquanto tempore fuerit laudabiliter converſatus, poteris miſericorditer providere: alioquin nulla ratione concedimus eum ad ſacerdotalem ordinem promoveri.

CAP. II.

Summatum eſt ſuprà capitulo proximo.

Celeſtinus III. *e*

CVm H. lator *f* præſentium, ſicut nobis ſua quæſtione monſtravit, ad tuam (ordinationis cauſa) præſentiam acceſſiſſet, juxta conſuetudinem patriæ ſibi quatuor minores ordines contuliſti: quibus non contentus, ſubdiaconatum temerario auſu recepit. Quia verò idem clericus in hoc facto multùm exceſſit: Mandamus, quatenus eum in minoribus duntaxat ordinibus celebrare permittas. Si verò domum religionis intraverit, & ita mores ejus exegerint, (Abbas ſi voluerit) in aliis poterit ordinibus diſpenſare.

CAP. III.

Summatum eſt ſuprà cap. 1.

Idem.

INnotuit nobis *g*, quòd G. clericus & alii duo de diœceſi tua ad G. quondam Segunt. Epiſcopum, ut ordines reciperent ab eo, acceſſerunt. Cumque ab eodem Epiſcopo ſub excommunicationis ſententia fuiſſet inhibitum, ne quis ſe ad duos ordines ſuſcipiendos ingereret, prædicti clerici nihilominus ſubdiaconatus & diaconatus ordinem clandeſtinè ſuſceperunt: [1 *& infrà.*] Conſul. tuæ taliter reſpond. quòd ordinati in ſuſceptis ordinibus de juris rigore miniſtrare non debent. Verùm, tametſi ad religionem aliquam voluerint ſe transferre, & peracta pœnitentia pro arbitrio tuo eis injuncta, ibidem laudabiliter fuerint converſati, proceſſu temporis *a* cum eis poteris de noſtra licentia diſpenſare, ut poſtmodum ſuſceptorum ordinum executione lætentur.

[1 *Quia igitur quid tibi agendum ſit pro his nos duxit tua f. conſulendos.*]

a *Cap. 1. eod. tit. in 3. compil.* b *Quid ſit ordinem furtivè ſuſcipere, præter Panormitanum & alios hic, tradit Hoſtienſis in ſumma eod. tit. & Bernard. Diaz. in pract. crim. can. c. 21.* c *Lincolnen. al. Levonien.* d *C. 1. eod. tit. in 1. comp. & poſt Conc. Lat. ſub Alex. III. p. 26. c. 9.* e *Clemens III.* f *C. 1. eo. tit. in 1. com.* g *Cap. 2. eod. tit. in 2. comp. vid. allegata in præced. c. hoc eod. tit. & Conc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 12, 13. & 14.*

DE EXCESSIBVS PRAELATORUM & ſubditorum.

TITVLVS XXXI.

CAP. I.

Movet prælatos abſtinere à gravaminibus ſubditorum, & aliqua enumerat, & geminatam pœnam imponit contra facientibus.

Alexander III.

PErvenit *b* ad audientiam noſtram: [1 *& infrà.*] Cùm autem Presbyteros, qui filios & fratres benignè ac fraterna debeatis charitate fovere: Mandamus, quatenus in eos tallias & exactiones indebitas exercere nullatenus præſumatis, nec de cætero irrationabiliter gravetis, vel inhoneſtè tractetis eoſdem, aut ſine judicio capituli ſuſpendere, vel eorum eccleſias interdicto ſubjicere attendetis, neque duas eccleſias, quarum unam ſufficere videbitis, permittatis illos tenere, nec aliquem excommunicare ſine ordine judiciario præſumatis. Sciturі pro certo, quòd ſi hujuſmodi rumores de vobis iterum ad aures noſtras pervenerint, pro tantis exceſſibus vos taliter puniemus, quòd timore pœnæ veſtræ cæteri à ſimilibus abſtinebunt *c.*

[1 *Unde ſi verum eſt, miramur plurimum: & adverſus vos de jure movemur, quòd in Presbyteros, qui ſunt in veſtra juriſdictione conſtituti, ſingulis annis, quaſi in ſervos mercenarios, talliam facitis, quibus niſi ad voluntatem veſtram pecuniam ſolverint, divinum officium interdicitis, & eos viliter & inhoneſtè interim tractatis, quòd ipſos laicis deſpicabiles redditis. Ideo ſi hæc vera ſunt, gravi debetis ultione feriri.*]

CAP. II.

Non poteſt Epiſcopus ſine cauſa eccleſiam alteri ſubjectam ab illius ſubjectione & obſequiis liberare.

Idem *Cantuarienſi Archiepiſcopo.*

AD hæc *d*, quoniam Epiſcopus plures eccleſias à conſuetudine & obſequio Archidiaconorum liberas conſtituit & immunes, per quod reditus diminuit eorundem: Mandamus, quatenus factum Epiſcopi ſuper hoc corrigas & emendes, & ita provideas, quòd præfatis Archidiaconis conſuetudines, quas Presbyteri in eccleſiis ſuorum Archidiaconatuum debent, plenariè conſerventur: & illis debitam reverentiam exhibeant & honorem.

CAP. III.

Habens ſubjectionem ſeu collationem beneficii, illud pro ſuo uſu retinere non poteſt, ſeu ſibi conferre.

Idem *Exonien. Epiſcopo.*

AD aures *e* noſtras pervenit, quòd quidam Archidiaconi tui ſe in eccleſias, quæ in ſuis Archidiaconatibus vacant, auctoritate propria intrudere non ve-

a *Temporum.* b *Ca. 1. eod. tit. in 1. compil.* c *Vid. l. 2. in prin. C. ad l. Iul. repe. & inſtitut. de excom. §. hodie autem. in fin.* d *Cap. 2. eod. tit. in 1. compil. & poſt Concil. Lateran. p. 24. ca. 4.* e *Ca. 3. eod. tit. in 1. compil. & poſt Conc. Later. ſub Alexan. III. part. 24. c. 3.*

rentur: [1 *& infrà.*] Mandamus, quatenus eos, qui tali modo eccleſias occupant vel occupatas detinent, ad eaſdem dimittendas cenſura eccleſiaſtica compellas, & eaſdem eccleſias de perſonis idoneis ordinans, præfatos Archidiaconos pro tanta præſumptione debita cures animadverſione punire.

[1 *Et ſic ipſas eccleſias detinere non erubeſcunt. Attendentes itaq; abſonum & omni rationi contrarium tanta præſumptionis exceſſum, nec volentes incorrectum relinquere. ſ. t. per ap. ſc.*]

CAP. IV.

Contra naturam incontinentes, ſi ſunt clerici, deponuntur & in monaſterio detruduntur: ſi laici, excommunicantur.

Idem *in concilio Lateranen.* a

CLerici: *& infrà.* Quicunq; illa incontinentia, quæ contra naturam eſt (propter quam ira Dei venit in filios diffidentiæ, & quinque civitates igne conſumpſit) deprehenſi fuerint laborare, ſi clerici fuerint, dejiciantur à clero, vel ad agendam pœnitentiam in monaſteriis detrudantur. Si laici, excommunicationi ſubdantur, & à cœtu fidelium fiant penitus alieni.

CAP. V.

Subditus non tenetur parere ſuperiori, aliquid exigenti vel præcipienti contra tenorem ſui privilegii.

Idem.

SAnè ſi Epiſcopi *b* aliquid ab Abbatibus, præter debitam obedientiam contra libertatem ordinis à præ. n. & à nobis indultam exigunt, liberum ſit Abbatibus auctoritate Apoſt. quod petitur denegare.

CAP. VI.

Vicarius eccleſiæ uſurpans ſibi ipſius eccleſiæ perſonatum contra præſtitum juramentum, ad officii ſui executionem admitti non debet.

Idem *Norvicen. Epiſcopo.*

ILlud *c* etiam de vicariis, qui perſonis fide & ſacramento obligati ſunt, duximus ſtatuendum, quòd ſi perſonatum ſibi falsò aſſumentes, contra perſonas ſe erexerint, & ſuper hoc in jure confeſſi fuerint vel convicti, de cætero in eodem Epiſcopatu ad officii ſui executionem nullatenus admittantur.

CAP. VII.

Excommunicatio lata contra ſubditum, quia non paret contra privilegium ſibi à ſuperiori conceſſum, non tenet.

Clemens III.

CVm *d* ad quorundam: [1 *& infrà.*] Ideoque di. v. Apoſtol. auctoritate concedimus, ut ſi eccleſiarum prælati numerum evectionis & perſonarum in Lateranen. concilio conſtitutum, cùm eccleſias viſitant, excedere fortè præſumpſerint, & pro illis procurationem exegerint, liberum ſit vobis auctoritate Apoſtolica denegare: & ſi propter eccleſias veſtras vel clericos aliquam ſententiam promulgaverint, ipſam decernimus non tenere.

[1 *Malitiam coërcendam in concilio fuerit Lateranen. multa deliberatione ſtatutum, ut Archiepiſcopi, Epiſcopi, Archidiaconi, Archipresbyteri, & Decani certum evectionis numerum, & perſonarum in eccleſiarum viſitationibus non excedant: quia ſicut audivimus quidam ex prædictis perſonis id in eccleſiis veſtris nequaquam obſervant, ſuper hoc commoditati veſtræ attentius duximus ſalubriter providendum.*]

CAP. VIII.

Prælatus inferior citra Epiſcopum, non poteſt ſuam eccleſiam, vel ſibi ſubjectam alteri unire ſine Epiſcopi conſenſu, etiam metropolitani auctoritate interveniente. hoc dicit, & eſt caſus multùm allegabilis.

Celeſtinus III. *Fauſtino Epiſcopo* e.

SIcut unire Epiſcopatus, atque poteſtati ſubjicere alienæ, ad ſummum Pontificem pertinere dignoſcitur: ita Epiſcopi eſt eccleſiarum ſuæ diœceſis unio, & ſubjectio earundem. Cùm itaque prior Graden. monaſterium ſuum, quod eſt in tua diœceſi, & de tuo debet ordinari conſenſu, monaſterio de Accato *a* (tuo aſſenſu minime requiſito) ſubjecerit ſive unierit: quod fecit te inconſulto, tibi liceat, auctoritate noſtra (ſicut juſtum fuerit) infirmare. Non obſtante aſſenſu vel confirmatione, quam metropolitanus interpoſuiſſe proponitur, cùm in diœceſi ſui ſuffraganei abſque ipſius aſſenſu non debeat aliquid contra conſtitutiones canonicas attentare, nos quoque id decernimus irritandum.

CAP. IX.

Suſpendi debet clericus, qui de ſuo crimine publicè gloriatur.

Innocentius III. *Archipresbytero ſancti Andreæ de Pal.* b

QVàm ſit *c* grave crimen in clericis, cùm malefecerint gloriari, nullus ſanæ mentis ignorat. Accepimus ſanè, quòd cùm R. Deſerien. P. filiam ſuam quondam I. nomine tradiderit in uxorem, P. Diaconus non erubuit publicè *d* confiteri, ſe mulierem prædictam carnaliter cognoviſſe: unde factum eſt, quòd vir ad propria eam remitteret, cui fuerat matrimonialiter copulata. Ideoque mandamus, quatenus ſi tibi conſtiterit de præmiſſis, appella. ceſſan. præfatum clericum ab officio & beneficio ſuſpendere non poſtponas, compellens virum, ut uxorem ſuam recipiat, eique (ſicut juſtum eſt) officium exhibeat maritale.

CAP. X.

Clericus auctoritatem vel conſilium directè vel indirectè homicidio præſtans, irregularis efficitur.

Idem *Epiſcopo Hipponen.* e *& Abbati de Tilieto, viſitatoribus Lombardiæ.*

EX literis veſtris *f* accepimus, quòd cùm ad Albiganenſem eccleſiam unà cùm Piſano Archiepiſcopo tunc Epiſcopo Vercellen. acceſſiſſeris, viſitationis officium impleturi: Albiganenſis Epiſcopus inter cætera, quæ propoſita fuerant contra ipſum, ore proprio eſt confeſſus, quòd cùm quidam in villa quadam ad ſuam jurisdictionem ſpectante infamaretur de furto, & idem illud inficiaretur omninò, offerens, quòd candentis ferri judicio ſe purgaret, & ut ſuſpendio puniretur, ſi deficeret in eodem: dictus Epiſcopus requiſivit à judice, quid ſuper hoc videretur eidem: & cùm judex reſpondiſſet ut fieret ſicut fur ipſe dixerat, ferrum candens in ipſius præſentia Epiſcopi eſt allatum: quod cùm accepiſſet fur ille, combuſtus eſt: unde judex prædictus quid ſibi ſuper hoc videretur, conſuluit Epiſcopum memoratum. Qui reſpondit, quòd ſi fur ſic evaſerit, malum eſſet: quanquam affirmet ſe verbis talibus uſum fuiſſe: Auditis quantus eſt clamor populi, ut dicunt, malum eſt ſi ſic evaſerit impunitus: & ſic Epiſcopus & judex villam ipſam cum multitudine ſunt ingreſſi, in quorum præſentia prædictus fur eſt ſuſpenſus: propter quod ipſum cum literis veſtris ad ſedem Apoſtolicam deſtinaſtis: ſed idem nihil ſuper his propoſuit coram nobis, nec literas veſtras vidimus, licet idem ſe coram nobis illas aſſerat præſentaſſe. quinimò *h* cùm dictus Archiepiſcopus ad ſedem Apoſtolicam acceſſit, qui nobis hujuſmodi rei ſeriem plenariè indicavit, idem Epiſcopus à noſtra diſceſſit præſentia, & perquiſitus non potuit inveniri. Nos autem quia idem Epiſcopus non ſolum in judicio *i* candentis ferri, verumetiam in furis ſu-

a *Idem ſcil. Alexan. III. in Conc. Lat. c. 11. & 12. tit. de cohab. cler. & mul. in 1. comp.* b *Cap. 1. eod. tit. in 1. comp.* c *Ca. 1. tit. de jurejur. in 2. comp. & poſt Conc. Lat. ſub Alex. III. p. 39. c. 2.* d *Cap. 3. eod. tit. in 2. comp. Vid. citatos in c. cùm ex officii. ſup. de præſcr.* e *Faventin. habet vetus comp.*

a *Acrerato. al. Aterato.* b *Pallu. al. Pollian.* c *Ca. 2. eod. titul. in 3. compilat.* d *profiteri.* e *Ypor. & Abbati de Tilieto.* f *Ca. 3. eod. tit. in 3. compil.* g *illius.* h *alias: quoniam ſtatim cùm, &c.* i *Cur judicium ferri candentis ſit illicitum, tradit luculenter B. Thom. 2. 2. q. 95. art. 8. ad 3. arg.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſpendio graviter noſcitur deliquiſſe, cùm his non tantùm auctoritatem præſtiterit, verùm etiam præſentiam exhibuerit corporalem, ipſum indignum altaris miniſterio reputamus. Cùm igitur pontificale officium ſine altaris miniſterio non valeat adimpleri: mandamus, quatenus ut epiſcopatui cedat moneatis eundem, alioquin ipſum ab Albiganen. eccleſia amoventes, faciatis eidem per electionem canonicam de perſona idonea provideri.

CAP. XI.

Collatio beneficii facta indigno occulta caſſari debet, & conferens ſecundo ante caſſationem primæ collationis, privari debet hac vice poteſtate conferendi.

Idem *Archiepiſcopo, & majoris monaſterii & ſancti Iuliani Abbatibus Turonen.*

Inter dilectos filios B. & P. *a* canonicos Pictaven. ſuper ſuccentoria Pictaven. eccleſiæ quæſtione ſuborta, utroque aſſerente ſuccentoriam ipſam ſe per Pictaven. cantorem (ad quem ejus donatio pertinebat) canonicè aſſecutum: [& infrà.] Nos igitur atteſtationibus utriuſque partis inſpectis, invenimus eſſe probatum, eundem P. publicum aleatorem eſſe, ac uſurarium manifeſtum *b*, utpote qui undecim denarios pro duodecim mutuaverat in ludo: unde licet ad palliandum tantæ præſumptionis exceſſum propoſuerit, quòd hoc fecerit juxta conſuetudinem Gallicorum clericorum, qua ferè univerſi clerici mutuant ſic frequenter & ludunt: nos tamen, qui ex officii noſtri debito peſtes hujuſmodi extirpare proponimus, atque ludos voluptuoſos (occaſione quorum ſub quadam curialitatis imagine ad diſſolutionis materiam devenitur) penitus improbamus, excuſationem prædictam, quæ per pravam conſuetudinem (quæ corruptela dicenda eſt) palliatur, frivolam reputantes, cùm in illis magis plectibilis ſit offenſa, per quos ad excuſandas excuſationes in culpis, delinquendi auctoritas uſurpatur: quod circa eundem P. de ſuccentoria factum eſſe dignoſcitur, propter indignitatem & vilitatem ipſius duximus irritandum. cùm perſonis vilibus & indignis portæ dignitatis patere non debeant, juxta legitimas ſanctiones. Præterea contra præfatum B. fuit manifeſtè [per *c* teſtes] probatum, quòd de conſcientia judicum ultima clauſula inſerta non fuerat in literis eorundem, ſicut in ipſorum depoſitionibus exprimitur evidenter: & infrà. Unde pars altera proponebat, quòd cùm prædictus B. ſcienter uſus fuerit literis ſic falſatis, debeat tanquam falſarius omninò repelli. Verùm nos attendentes, quòd etſi conſtaret, quòd dicta clauſula literis illis fuiſſet appoſita, præter conſcientiam judicum *d* prædictorum, quia tamen fides facta nobis non fuit, quòd dictus B. illam clauſulam appoſuerit, vel procuraverit, ut ab alio poneretur, vel etiam, quòd ſcienter uſus fuerit literis ſic falſatis, ab hujuſmodi falſitatis objectu eundem duximus abſolvendum: maximè cùm poſtquam ſibi hoc objectum fuit, prætermiſerit uti eis: & infra. Cùm igitur per depoſitiones duorum teſtium nobis conſtiterit *e*, quòd conceſſio P. facta præceſſerit, quanquam propter indignitatem ejuſdem meruit reprobari, conceſſionem poſtmodum B. factam irritam decernimus & inanem. Quia verò cantor adeò inhoneſtum ſe habuit in hoc facto, ut prima donatione non reprobata, ſecundam facere attentaverit, & dignum ſit, ut in eo quis puniatur, in quo viſus eſt deliquiſſe: in hoc ejus duximus varietatis inconſtantiam puniendam, ut concedendi ſuccentoriam ipſam hac vice nullam habeat facultatem: præſentium vobis auctoritate mandantes, concedimus, quatenus eadem auctoritate noſtra ſuffulti, perſonæ idoneæ aſſignetis.

a *C.4. eod. tit. in 3. compil.* b *Vid. c. quoniam in omnibus. ſup. de uſur. & Bernard. c. 82.* c *Hæ duæ voces, per teſtes, deſunt in antiquis exemplaribus. abſunt etiam à veteri compil. & omnibus Vaticanis.* d *vox prædictorum, deeſt in antiquioribus Codicib.* e *Vid. l. ubi numerus. C. de teſt.*

CAP. XII.

Cognoſcere de cauſa matrimoniali, item pœnitentias publicas & indulgentias concedere, ſpectat ad dignitatem Epiſcopalem. Unde inferior prælatus de his ſe intromittere non debet, niſi ei competat de jure ſpeciali.

Idem *in Concilio generali* a.

Accedentibus ad nos de diverſis mundi partibus Epiſcoporum querelis, intelleximus graves & grandes quorundam Abbatum exceſſus, qui ſuis finibus non contenti, manus ad ea, quæ ſunt Epiſcopalis dignitatis, extendunt: de cauſis matrimonialibus cognoſcendo, injungendo publicas pœnitentias, concedendo etiam indulgentiarum literas, & ſimilia præſumendo: unde contingit interdum, quòd vileſcit Epiſcopalis auctoritas apud multos. Volentes igitur in his & Epiſcoporum dignitati, & Abbatum providere ſaluti, præſenti decreto firmiter prohibemus, ne quis Abbatum ad talia ſe præſumat extendere, ſi proprium voluerit periculum evitare, niſi forſan quiſquam eorum ſpeciali conceſſione, vel alia legitima cauſa ſuper hujuſmodi valeat ſe tueri.

CAP. XIII.

Ad revelandum peccatorem, ſive peccatum in pœnitentia confeſſum, ſacerdos compelli non poteſt.

Honorius III. *P. tt. Pudentianæ* b *Presbytero Cardinali.*

Dilectus filius Ioannes Presbyter expoſuit *c* conquerendo, quòd rectores fraternitatis urbis ipſum ad revelandum fures, & quod ſuper quodam furto, ſibi tanquam ſacerdoti fuerat revelatum, vel ad ſatisfaciendum exinde damnum paſſo arctare nitentes, in eum (niſi alterum præmiſſorum efficeret) tulerunt ſententiam interdicti. Quia igitur pernicioſum eſſet prędictum Presbyterum ſibi taliter credita revelare, ac cogi ad id quod non rapuit, exolvendum: Diſ. t. mandamus, quatenus præfatos rectores coram te conveniens injungas eiſdem, ut à memorati Presbyteri gravamine penitus conquieſcant.

CAP. XIV.

Privati homines regulariter nequeunt conſtituere collegium, & habere ſigna collegii, niſi eis aliter concedatur.

Idem *Præpoſito R. & I. Archidiacono Sueſſionen.*

Dilecta in Chriſto filia Abbatiſſa Iotrenen. nobis inſinuare curavit, quòd cùm Presbyteri & clerici Iotrenen. eccleſiæ Meldenſis diœceſis, non conſueverint proprium habere ſigillum, nec ſint unum corpus, ita quòd capitulum *d* appellaretur, nihilominus contra voluntatem ipſius (quæ ipſorum caput eſt & patrona) ſigillum habere contendunt: [1 *& infrà.*] Diſ. v. mandamus, quatenus ſi vobis conſtiterit ita eſſe, dictis Presbyteris & clericis auctoritate noſtra inhibeatis expreſsè, ne præſumant vel de novo fabricare ſigillum, vel uti eo, ſi fortè noviter fuerit fabricatum.

[1 *In ipſius præjudicium & gravamen, quare id eis à nobis potuit inhiberi. Quia verò nobis non conſtitit de præmiſſis.*]

CAP. XV.

Qui contra juramentum negat prælatum dominum ſuum, vel coram judice ſeculari de ipſo conqueritur, vel ipſum invadit, deponi debet.

a *Idem ſcil. Innocent. III. in Concil. gener. ca. 60. & cap. 1. eod. tit. in 4. compil.* b *Pro Prudentiana, repoſitum eſt Pudentiana, ut ſup. c. 35. de electione.* c *Vid. can. omnis. infr. de pœn. & rem.* d *Appellentur.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Idem *a S. Auberti Archidiac. Abbati de Annona & præpoſito Cameraten.*

GRavem & dolore non vacuam: [1 *& infrà.*] Diſ. v. mandamus, quatenus ſi vobis conſtiterit Archidiaconum ſemel, & ſecundò contra fidem homagii præſtiti, ac debitam reverentiam, Epiſcopum ſuum eſſe dominum negaſſe, vel in foro ſeculari depoſuiſſe *b* contra eum ſuper rebus ſpiritualibus quæſtionum, aut tam invaſori Epiſcopi & ſociorum ejus, quàm fratri ejus, vel *c* cōplicibus ſuis cauſam vel conſilium præbuiſſe: ipſum tanquam membrum putridum ab Ambian. eccleſia perpetuò abſcindatis, beneficia ſua facientes perſonis idoneis, per illos, ad quos donatio pertinet, aſſignari.

[1 *Ac toti clero contumeliarum aculeis circumſertam recepimus quæſtionem: quòd cùm ven. f. n. Ambianen. Epiſcopus quoddam beneficium vacans, quod altare dicitur, cuidam idoneo, prout ad ſe ſpectare credebat, abſente Archidiacono Ambian. contuliſſet: Idem Archidiaconus ſtipatus caterva fratris ſui & quorundam aliorum, accedens ad Epiſcopum memoratum, & proponens quòd ei injuriatus fuerat ſuper hoc, inſtitit apud eum, ut ſine cauſa cognitione à beneficio ipſo prorſus amoveretur ab eo inſtitutus.*]

CAP. XVI.

Ponit xv. gravamina illata religioſis, à quibus præcipit prælatos abſtinere.

Gregorius IX. *Univerſis eccleſiarum prælatis.*

NImis iniqua: *& infrà.* Cùm religioſi viri abnegantes ſalubriter ſemetipſos, elegerint in paupertate Chriſto pauperi ad placitum famulari, tanquam nihil habentes, & omnia poſſidentes: non deſunt plerique tam eccleſiarum prælati, quàm alii, qui cæca cupiditate ſeducti, propriæ aviditati ſubtrahi reputantes, quicquid prædictis fidelium pietas elargitur, quietem ipſorum multipliciter inquietant *d*. Volunt namque contra regulam à ſede Apoſtolica approbatam, & ſui ordinis inſtituta, ipſis invitis eorum confeſſiones audire, ac eis injungere pœnitentias, & euchariſtiam exhibere: nec volunt, ut corpus Chriſti in eorum oratoriis reſervetur: & fratres ipſorum defunctos, apud eccleſias ſuas compellunt ſepeliri, & eorum exequias celebrari: & ſi quis decedentium fratrum alibi, quàm in ſuis eccleſiis eligat *e* ſepulturam, funus primò ad eccleſias ſuas deferri cogunt, ut oblatio ſuis uſibus cedat. Nec ſuſtinentes eos habere campanam vel cœmeterium benedictum, certis tantùm temporibus permittunt ipſos celebrare divina. Volunt quoque in domibus eorum *f* certum numerum fratrum, ſacerdotum, clericorum, & laicorum, necnon cereorum, lampadum & ornamentorum, pro voluntate ſua taxare, ac reſiduum cereorum, quando noviter apponuntur, exigunt ab eiſdem. Nec permittunt *g*, quòd novi ſacerdotes eorum alibi, quàm in eccleſiis ſuis celebrent primas miſſas, eos nihilominus compellentes, ut in quotidianis miſſis, quas in ſuis locis & altaribus celebrant, oblationes ad opus eorum recipiant & reſervent: quicquid etiam eis, dum celebrant miſſarum ſolennia, intra domorum ſuarum ambitum pia fidelium devotione donatur, ab ipſis extorquere oblationis nomine contendentes, quod eiſdem tam in ornamentis altaris, quàm in libris eccleſiaſticis abſolutè confertur, vindicant perperam juri ſuo. Quocirca mandamus, quatenus univerſi & ſinguli à prænotatis gravaminibus deſiſtatis, ſubditos veſtros ab hujuſmodi arctius compeſcendo.

CAP. XVII.

Ponit xii. gravamina prædicatorum & minorum, à quibus præcipit prælatos abſtinere.

Idem *univerſis eccleſiarum prælatis.*

NImis *a* prava: *& infrà.* Cùm quidam [illegible] ſi, utpute fratres prædicatores & minores [illegible] ordinem & regulam ſed. Apoſtol. noſcitur [illegible] in arctiſſima *b* paupertate Chriſto pauperi famulantur, plerique prælati & alii eos ad ſynodos ſuas [illegible] cedere, ac ſuis conſtitutionibus ſubjacere: [illegible] tenti, capitula & ſcrutinia in locis fratrum [illegible] rigendis facturos ſe comminantur, fidelitatem [illegible] to firmatam ab eorum miniſtris & cuſtodibus [illegible] tes: eis quoque, ut tam extra civitates, quàm [illegible] eis proceſſionaliter veniant, ex levi cauſa [illegible] excommunicationis ſententiam fulminant in bene[illegible] ctores ipſorum: & idipſum fratribus [illegible] eos de locis, in quibus Domino famulantur, [illegible] amovere, niſi eis obediant in omnibus ſupradictis [illegible] hoc *c* ne fratres ad *d* honorabiliores civitates, [illegible] las, ubi religiosè ac honeſtè valeant commorari, [illegible] pulis devotè vocati accedere audeant inhibentes, [illegible] in accedentes fratres, quàm in receptatores *e* [illegible] præſumunt excommunicationis ſententiam promul[illegible] gare. Ab eis etiam de hortorum fructibus decimas, [illegible] non de habitaculis fratrum (ſicut de laborum [illegible] bus) contendunt reditus extorquere: aſſerentes, quod niſi fratres morarentur ibidem, ab aliis [illegible] proventus aliqui ſolverentur, & ut ipſos ſuæ ſubdant totaliter ditioni, eiſdem miniſtros & cuſtodes volunt præficere pro ſuæ arbitrio voluntatis. Quocirca mandamus, quatenus univerſi & ſinguli à prænotatis gravaminibus deſiſtatis, ſubditos veſtros ab hujuſmodi [illegible] us compeſcendo.

CAP. XVIII.

Non ſervans interdictum, ſuſpenſus eſt ab officiis & beneficiis & omni juriſdictione. h. d. ſecundùm verum intellectum.

Idem *Archiepiſcopo Bracaren. f*

TAnta eſt clavis Petri: *& infrà.* Ad conſideratione[illegible] Epiſcopi quondam Colubrien. non poteſt in memoriam non venire, quantum in nos & eccleſiam Romanam deliquerit, deſpexerit Petri claves, & eccleſiaſticam læſerit poteſtatem: cùm non ſolùm interdicti ſententiam (quam ſervaverat ab initio) temere violavit, verumetiam induxit alios, imò compulit, non ſervare & quos inducere monitis, & flectere minis [illegible] roribus ad violandam interdicti ſententiam nulla [illegible] ratione, poſt atroces injurias, amiſſionem bonorum, ſpoliationem parentum, dignitatibus, præbendis, & beneficiis ſpolians, coëgit miſerabiliter [illegible] ea ſuis in hac parte fautoribus non abſque præſumptione temeraria conferendo, quæ omnia idem [illegible] pus in noſtra & *g* fratrum noſtrorum præſentia publicè recognovit. Licet autem memoratus Epiſcopus in manibus noſtris ſpontanea ceſſerit voluntate, [illegible] lentes tamen, ut hi qui hujuſmodi ſententiam [illegible] cti non ſunt veriti temeritate propria violare, [illegible] pere dignitates, præbendas, ac beneficia aliena, [illegible] abſque culpa & ſine cauſa rationabili eis fuerant ſpoliati, ſeveritatem effugiant canonicæ ultionis, [illegible] perverſitas tranſeat præſumptoribus in exemplum, auctoritate Dei omnipotentis, omnem [illegible] deſtitutionem, collationem præbendarum, bene[illegible] ciorum ac dignitatum præſumptas per eundem [illegible] ſcopum, & excommunicationis ſeu interdicti ſententias, in quoſcunque hac occaſione prolatas [illegible] poſt interdicti violationem ejuſdem, decernimus irritas & inanes. Quia verò ubi magis excedit[illegible]

a *alit. idem Abb. S. Alberti Archidiacon. de Ammona, &c.* b *denegaſſe.* c *al. cum complicibus.* d *inquietent.* e *eligit.* f *eorundem.* g *ut.*

a *De cogendis ſynodis & qui ſint vocandi, vid. Concil. Trident. ſeſſ. 24. de reform. cap. 2.* b *altiſſima.* c *ad hæc.* [illegible] *rabiles.* e *receptores.* f *Bracarenſis & Colubrienſis* [illegible] *brienſis, Epiſcopatus ſunt vetuſtiſſimi in Portugalia.* g [illegible] *& in fratrum, &c.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

eſt ſeverius vindicandum: mandamus, quatenus omnibus, quos prædictus Epiſcopus in ſupradicta beneficia, præbendas & dignitates intruſit, non ſolùm à beneficiis ipſis, præbendis & dignitatibus, verumetiam ab aliis beneficiis (ſi qua obtinent) & eccleſiis prorſus amotis, tam præſumptores eoſdem, quàm omnes alios, qui præfatum interdictum damnabiliter *a* violarunt, ſuſpendas [auctoritate *b* Apoſt.] ab officio & beneficio. Illos quoq;, quos in perſonas & res prædictorum canonicorum, prælatorum & clericorum manus temerarias conſtiterit extendiſſe, ad noſtram venire compellas præſentiam, pro meritis ſententiam *c* recepturos, invocato ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachii ſecularis.

DE NOVI OPERIS NVNciatione.

TITVLVS XXXII.

CAP. I.

Etiam eccleſia ædificata poſt nunciationem novi operis, deſtruenda eſt, expenſis conſtruentis, h. d. cum ſequen.

Lucius III. *Paduano Epiſcopo.*

INtelleximus *d* ex literis tuis, quòd cùm cauſa, quæ vertitur inter priorem ſancti Cypriani, & clericos de Rodigio ſuper capella, quæ in præjudicium baptiſmalis eccleſiæ de Coſta, ab eiſdem clericis eſt constructa, f.t. delegata fuiſſet: [1 & j.] Quia verò *e* ſicut leges non dedignantur ſacros canones imitari, ita & ſacrorum ſtatuta canonum, Principum conſtitutionibus adjuvantur: F.t. mandamus, quatenus diligenter conſiderans, quòd poſt denunciationem novi operis, ſive jure, ſive injuria aliquid conſtruatur, legalibus debet conſtitutionibus demoliri: & quia nulla eccleſia in præjudicium eſt alterius conſtruenda *f*, negotium ipſum ſecundùm legum & canonum ſtatuta non differas terminare.

[1 *Fine canonico terminanda, partibus autem ad tuam præſentiam convocatis per teſtes ſufficienter tibi innotuit, quòd præfata eccleſia de Radico eandem capellam poſt app. ad nos factam, & denunciationem novi operis ædificare incœperat, & ob hoc præfatus prior in judicio poſtulabat, quicquid in ſæpedicta capella poſt appell. ad nos factam, & denunciationem novi operis factum fuerat, penitus demoliri. Super quo diſ.t. dubium videbatur, utrum ad hæc procedi poſſet canonico judicio, cùm nihil de nunciatione novi operis ſit in canonibus definitum, duxiſti ſed. Apoſtolicam conſulendam.*]

CAP. II.

Summatur ut ſupr. cap. proxim.

Innocent. III. *Cantuarien. Archiepiſcopo.*

CVm *g* ex injuncto: [1 & *infra.*] F.t. mandamus, quatenus quicquid ædificatum eſt in eccleſia de Lamech, poſt novi operis nunciationem, expenſis tuis facias penitus demoliri, eo non obſtante ſi etiam abſens extiteris, cùm cautum ſit legitima ſanctione, ut ſi is, cui opus novum fuerat *h* nunciatum, ante remiſſionem ædificaverit, deinde agere cœperit jus ſibi eſſe ita ædificatum habere, ſibi debeat actio denegari, reducens prorſus in irritum, quicquid de inſtituendis ibi canonicis & aliis, ad ipſam eccleſiam pertinentibus, à te vel prædeceſſore tuo cognoſcitur ordinatum, eorum rectoribus ad ſtatum priſtinum revocatis, quos ab obligatione præſtiti juramenti, pro eo quòd ibidem inſtituti fuerunt, auctoritate noſtra per te denunciari præcipimus abſolutos: cùm enim amodò non teneat principale, quicquid ex eo, vel ob id ſecutum eſt, ſub præmiſſa diſtrictione decernimus irritandum: [2 & j.] Super eo quoque non ſufficimus admirari, quòd cùm viri religioſi Monachi Cantuarien. qui omnia dimiſerunt pro Chriſto, tot laboribus & periculis perſonas & res non dubitaverunt *a* frequenter exponere (quòd non feciſſent niſi cognoſcerent præmiſſa reſpicere in grave Cantuarien. eccleſiæ detrimentum) tu ſaltem pro vitando tam gravi ſcandalo proximorum, ab hujuſmodi etiam tibi prohibitis non ceſſaſti: cùm ſacræ ſcripturæ teſtimonio debueras *b* didiciſſe, quòd licet opera illa, quæ ſine mortali peccato omitti non poſſunt, non ſunt *c* pro vitando ſcandalo *d* dimittenda, nec ea debeant pro ſcandalo vitando committi, quæ ſine mortali peccato committi non poſſunt: ab his tamen, quæ ſine mortali peccato committi poſſunt pariter & dimitti, ſit pro ſcandalo tollendo ceſſandum, & eis etiam pro vitando ſcandalo inſiſtendum: unde Apoſtolus: Si ſcandalizatur *e* frater, non comedam carnes in æternum. Et Dominus *f* in Evangelio contra eos, qui ſcandali præſtant materiam: Væ, inquit, homini illi, per quem ſcandalum venit, &c. Et licet majorum ſcandalum ſit vitandum, vitandum eſt etiam ſcandalum puſillorum, juxta teſtimonium veritatis: Qui *g* ſcandalizaverit, inquit, unum de puſillis iſtis, qui in me credunt, &c. Finis ergo his taliter à te imponatur, quòd præteritæ contradictionis rebellio per virtutem ſequentis obedientiæ valeat expiari.

[1 *Diſtricta tibi juſſione mandavimus, ut in negotio capellæ de Lamech, juxta formam in literis Ap. comprehenſam ab oppreſſione Monachorum Cantuarien. omninò ceſſares. Cùm autem quæ præmiſimus, & ſimilia in noſtra fratrumq; noſtrorum præſentia prudenter eſſent à nunciis allegata: nos qui tempus accepimus juſtitiam judicandi, volentes illius veſtigiis inhærere, apud quem non eſt acceptio perſonarum, cùm locum licet indigni teneamus in terris, & ita via regia prudenter debeamus incedere, ut non declinemus ad dextram, vel ad ſiniſtram, prædeceſſores quoque noſtros Urban. & Cle. & etiam Celeſtinum credentes amplius imitandos in illis, maximè quæ deliberatione prævia ſtatuerunt, de communi f.n.c.*]

[2 *Sicut ſancitum eſt in traditione canonica & civili.*]

CAP. III.

In optione eſt nunciantis novum opus, an intra tres menſes de præjudicio ſuo debeat oſtendere, & interim ceſſetur ab opere: an verò recepta cautione de opere demoliendo, ſtatim ædificare permittat. hoc dicit, cum ſequen.

Honorius III. *h*

SIgnificantibus *i* canonicis ſanctæ oportunæ Pariſien. innotuit nobis, quòd cùm ſuper eo, quòd N. civis Pariſien. in quadam platea eccleſiæ ſuæ, eis prohibentibus in ſuum ædificabat præjudicium & gravamen, depoſuerunt coram officiali Pariſien. Archidiacon. quæſtionem, eis offerentibus in continenti probare præjudicium, & plateam ad ſuam eccleſiam pertinere, ac petentibus ut non obſtante, quòd dictus N. cautionem de demoliendo opere offerebat, ædificium prohiberi. Et quia idem officialis interloquendo decrevit probationes eorum admittendas eſſe, ac ab opere interim quieſcendum, idem N. ad Senonen. eccleſiam *k* provocavit. Sed cùm Senonen. officialis eadem interlocutoria revocata decreverit, ad opus ſub cautione de demoliendo ipſo *l* non admiſſis eorum probationibus procedendum, prædicti canonici noſtram audientiam appellarunt: [1 & *infra.*] Ideoque mandamus, quatenus ſi eſt ita, revocato in irritum, quic-

a *Violarant.* b *Hæc duo verba, auctoritate Apoſtolica, deſunt in aliquot manuſcript. & in impreſſis paulò vetuſtiorib.* c *Vox, ſententiam, deeſt in antiquiorib.* d *Cap. 3. tit. de eccleſ. ædific. in 1. compilat.* e *al. quia verè ſacræ leges, &c.* f *conſtituenda.* g *Cap. 1. de novi oper. nunc. in 3. compil. conſule Hoſt. in c. præced.* h *fuerit.*

a *Dubitaverint.* b *debeas.* c *ſint.* d *Vid. B. Thom. 2. 2. q. 43. per totam quæſtionem.* e *1. Cor. 8.* f *Matt. 18.* g *Ibid.* h *Decano & Præpoſito majoris eccleſiæ Ambianen. Cont.* i *Vid. Doc. in l. 1. D. de novi op. nunc.* k *al. curiam, idq; in recentiorib. nam vetuſti. Cod. eccleſiam habent.* l *opere.*